

Farkas Sándor őrnagy:

A FÖLDRAJZI ÉS A TÁRSADALMI TÉR MEGSZERZÉSÉÉRT FOLYTATOTT KÜZDELEM

Az ISIL hadviselése Mao Ce-tung tanainak tükrében

ÖSSZEFOGLALÓ: *Napjainkban a legtöbbet emlegetett és sokak által a legveszélyesebbnek¹ tartott dzsihádistá szervezet az ISIL.² A terrorista tevékenységeket elkövető „magányos farkasok”,³ a belőlük formálódó terrorista sejtek támadásai, valamint a közel-keleti régióból érkező emberáradat jelentős kihívást jelentenek hazánknak, az Európai Uniónak és legerősebb szövetségésének, az Amerikai Egyesült Államoknak is. Az írás központi témája, hogy jelenünk legsikeresebben működő terrorista szervezete milyen elemeket vett át az elmúlt évszázadok során a gerilla katonai gondolkodásmód elvei alapján küzdelmüket megvívó csoportoktól, különös tekintettel a Mao Ce-tung által vezetett gerillatevékenységre.*

KULCSSZAVAK: *Mao Ce-tung, elhúzódó háború, gerilla-hadviselési mód, földrajzi tér, társadalmi tér*

BEVEZETÉS

Az Amerikai Egyesült Államok csökkenő szerepvállalása, az európai országok jelentős részének korábbi és jelenlegi közömbössége a nemzetközi rend fenntartásában, valamint Oroszország, Kína és Irán szándékosan a rend bomlasztását és egy új világrend kialakítását célzó tevékenysége eredményeként létrejött hatalmi űr jelentős mértékben járult hozzá a szélsőséges szalafista dzsihádistá mozgalmak térnyeréséhez. Ezt támasztja alá az ISIL elődszervezetét alapító Abu Muszab az-Zarkávi által 2004. februárban megfogalmazott idézet is: „...úgy érezzük, hogy a szervezetünk a biztonsági űrnek köszönhetően kezdett fejlődni, ennek köszönhetően vagyunk képesek területeket szerezni, mely területek a további nagymérvű terjeszkedés központjaivá válnak.”⁴ Az említett szereplők egymásra gyakorolt kölcsönhatása miatt nem lehetséges a biztonsági helyzet helyes értékelése valamennyi szereplő figyelembevétele nélkül. A különböző tényezőkből eredő kihívások együttes megértése teszi lehetővé a kialakult állapot megfelelő szintű elemzését, mely alapul szolgálhat a megoldás kialakításához.

¹ Az Institute for the Study of War (ISW) által 2016. januárban kiadott háromrészes tanulmány első moduljában – U.S. Grand Strategy, al Qaeda and ISIS: Existential Threat to US and Europe – szereplő következtetések szerint az an-Nuszra a társadalmi mozgósítás terén véghez vitt eredményei és más ellenálló szervezetekkel való hatékony együttműködése miatt hosszú távon sikeresebb lesz, mint az ISIL. Frederick W. Kagan – Kimberly Kagan – Jennifer Cafarella – Harleen Gambhir – Katherine Zimmerman: Al Qaeda and ISIS: Existential Threats to the U.S. and Europe. ISW, 2016, 24. <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/PLANEX%20Report%201%20-%20FINALFINALFINAL.pdf> (Letöltés időpontja: 2017. 10. 03.)

² Islamic State in Iraq and the Levant – Iszlám Állam Irakban és Levantban. Használatos még – többek között – az ISIS (Islamic State in Iraq and Syria) és az IS (Islamic State) rövidítés is.

³ Kagan–Kagan–Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m.

⁴ Kagan–Kagan–Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 19.

Az átfogó megközelítés keretein belül a különböző aspektusokat külön-külön vizsgálva, majd a vizsgálati eredményeket összevetve kell olyan végső eredményre jutni, mely biztosítja, hogy az egyes szempontokra kialakított megoldás a lehető legnagyobb mértékben járuljon hozzá a többi szempont megértéséhez és megoldásához is. A tanulmánynak ebben a részében az említett szereplők közül a legbrutálisabb eszközöket alkalmazó szalafista dzsihádisták szervezetét, annak működését és tevékenységét elemzem a tanulmány korábbi, a Mao Ce-tung tevékenységét bemutató részeiben megállapított tényezők és alapelvek tükrében.

Az ISIL jelen pillanatban annak ellenére sem jelent reális katonai veszélyt hazánkra és az Európai Unióra, hogy a politikai programjában Magyarországot is magában foglaló kalifátus létrehozását tűzte ki célul. A szervezet által jelentett kihívásokra adott válaszként merül fel az EU egyes államaiban a szabadságjogok korlátozásának a lehetősége, valamint ezeknek köszönhető a mindennapi életet megnehezítő intézkedések bevezetése is.⁵ A probléma kicsúcsosodása az EU országai közt fennálló egyet nem értésben, a szövetség országainak politikai szinten történő egymás ellen fordulásában mutatkozik meg.

Magyarország területén az ISIL eddig nem követett el terrorista cselekményt, de ettől függetlenül nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy nemcsak az ISIL ellen folytatott küzdelem élharcosai, hanem bármely európai ország a terrortevékenységek célpontjává válhat. Ezt támasztja alá és ad a téma vizsgálatának rendkívüli aktualitást Magyarországon is az ISIL médiaszervezete – az al-Wafa – által 2016. március végén közreadott szalagcím, melyben a lehetséges terrorista célpontok között Magyarországot is említik: „*Ma Brüsszel és repülőtere, holnap lehet Portugália és Magyarország.*”⁶

AZ ISIL HADVISELÉSÉNEK ELVEI

A háborúk elemzésével foglalkozó Institute for the Study of War (ISW) 2016 elején kiadott tanulmánya szerint az ISIL népszerűségének oka a fiatal, kilátástalan jövővel rendelkező férfiak között az, hogy az al-Kaidával (és kiemelten az an-Nuszra Fronttal – új nevén: Jabhat Fateh Al-Sham⁷) ellentétben a harcokban történő részvétel ellentételezéseként rendkívül gyors elégtételt ígér. Míg az al-Kaida stratégiai szinten egy hosszan elhúzódó időszakban gondolkodik,⁸ addig a tanulmány szerint az ISIL ennél sokkal türelmetlenebb és azonnali eredmények elérésére törekszik, melyek megvalósítása érdekében kevésbé veszi figyelembe a lakosság elidegenítésének problémáját.⁹ Az eredmények gyors elérése azonban csak a taktikai szinten valósul meg, úgymint egy-egy terület vagy város elfoglalása. Ha a szervezet megalakulásától napjainkig eltelt közel két évtizedet vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy stratégiai szinten egy hosszan elhúzódó folyamatról van szó, amely során a területszerzésre és ezáltal a lakosság növekvő létszáma feletti kontrollra helyeződik a hangsúly.

⁵ Például a 2016. március 22-én elkövetett brüsszeli terrorcselekmények után a tömegközlekedés szüneteltetése, a telekommunikációs eszközök használatának korlátozása, ellenőrző pontok felállítása.

⁶ <http://www.freehungary.hu/index.php/56-hirek/4195-isis-issues-chilling-warnings-today-it-is-brussels-and-its-airport-and-tomorrow-it-might-be-portugal-and-hungary> (Letöltés időpontja: 2017. 10. 04.)

⁷ Bryony Jones – Clarissa Ward – Salma Abdelaziz: Al-Nusra rebranding: New name, same aim? What you need to know. <http://edition.cnn.com/2016/08/01/middleeast/al-nusra-rebranding-what-you-need-to-know/> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 10.)

⁸ Porkoláb Imre: A terrorizmus mint az aszimmetrikus hadviselés formája. Új Honvédségi Szemle, 2006/6.

⁹ Jennifer Cafarella – Harleen Gambhir – Katherine Zimmerman: Jabhat al Nusra and ISIS: Sources of Strength. 14. <http://understandingwar.org/backgrounders/us-grand-strategy-destroying-isis-and-al-qaeda> (Letöltés időpontja: 2016. 03. 26.)

Irak 2003-as megszállásának időpontjától a koalíciós erők túlnyomó részének kivonásáig terjedő időszakot elemezve¹⁰ megállapítható, hogy az ISIL a hagyományos fegyveres küzdelem keretei között folytatott összeütközésekből nem remélhette a győzelmet a nála lényegesen erősebb féllel szemben, melynek következtében ellenfeleit indirekt módon támadta.¹¹ Ebből kifolyólag az ISIL az indirekt hadviselés irreguláris fajtájának módszereivel, vagyis a gerilla-gondolkodásmód elvei alapján vívta meg harcát. Mivel az Amerikai Egyesült Államok vezette koalíció reguláris, az ISIL pedig irreguláris elvek alapján folytatta küzdelmeit, ezért kijelenthető, hogy a két fél között aszimmetrikus küzdelem zajlott,¹² amelyben az ISIL a gyengébb anyagi-technikai és humán erőforrással rendelkező félként vett részt.

A koalíciós és az iraki erők hatékonyságának függvényében változtak az ISIL által alkalmazott eljárásmodok a kezdetleges robbanószeres támadásoktól az infrastrukturális építmények és kisebb rendőrállomások elleni rajtaütéseken át a politikusok és a kormányhivatalok ellen elkövetett gyilkosságokig, támadásokig, melyek célja a kormány koncentrált erőinek szétforgácsolása volt.¹³ 2006-tól az ISIL háttérbe vonulása volt megfigyelhető, amely nem kizárólag a koalíciós erők hathatós fellépésének, hanem egy tudatos kivárára épülő stratégiának is köszönhető. Az ISIL vezetősége tisztában volt azzal, hogy a lényeges erőforrásfőlénnyel rendelkező nyugati erők hamarosan elhagyják a térséget.

A koalíciós erők kivonulását követően lecsökkent közbiztonsági szint, valamint Núri el-Málíki iraki miniszterelnök szunnitákat kirekesztő intézkedései tették lehetővé a korábban már alkalmazott alacsony és közepes intenzitású gerillatevékenységi módok újbóli sikeres alkalmazását, valamint azok továbbfejlesztését. 2012-től kezdődően al-Bagdadi meghirdette a „*Falak ledöntése*”¹⁴ elnevezésű hadjáratot, melynek célja a bebörtönzött szélsőséges iszlamista emberek, valamint Szaddám egykori katonai és politikai elitjének a kiszabadítása volt. A hadjárat során sok száz szélsőséggel és technikai eszközzel sikerült bővíteni a szervezetet, és ez a bővülés lehetővé tette a „*Katonák aratása*”¹⁵ elnevezésű hadjárat megkezdését, mely az iraki katonai és rendőri erők megölését és megfélemlítését tűzte ki céljává.

A szervezet létszámbeli és technikai megerősödésével kezdetét vette a területek meghódításának és a kormány irányítása alól történő kiszakításának az időszaka. Ennek során megfigyelhető volt, hogy bár a korábbi fázisban alkalmazott alacsony és közepes intenzitású tevékenységi módok továbbra is jelen voltak, számos város bevétele során jól szervezett, nagy méretű reguláris erőkkel megvívott háborús manővereket hajtott végre. Támadásai során, ha gyengébb féllel került szembe, akkor annak megsemmisítésére törekedett, de ha erősebb volt az ellenfél, akkor a döntő ütközet elől kitérve, saját erejét megkímélve visszavonult. Ezek a területszerzések tették lehetővé al-Bagdadi számára 2014. június 29-én a kalifátus kikiáltását.

¹⁰ Porkoláb Imre – Wagner Péter: Petraeus két háborúja. Honvédségi Szemle, 2014/1. szám, 13–27. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/42201/2014_hsz_1_beliv_oldalankent.pdf (Letöltés időpontja: 2017. 10. 04.)

¹¹ Besenyő János – Prantner Zoltán – Speidl Bianka – Vogel Dávid: Az Iszlám Állam. Terrorizmus 2.0. Kossuth Kiadó, Budapest, 2016, 29.; Porkoláb Imre: Szervezetfejlesztés komplex műveleti környezetben: Gondolatok Stanley McChrystal tábornok és szerzőtársai könyve kapcsán. Honvédségi Szemle, 2017/2. szám, 145. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/62253/hsz_2017_2.pdf (Letöltés időpontja: 2017. 10. 04.)

¹² Porkoláb (2006): i. m. 73.

¹³ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 140.

¹⁴ Jessica D. Lewis: Al-Qaeda in Iraq Resurgent, The Breaking the Walls Campaign. http://www.understandingwar.org/sites/default/files/AQI-Resurgent-10Sept_0.pdf (Letöltés időpontja: 2016. 02. 12.)

¹⁵ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 30.

Kijelenthető, hogy az ISIL valóban nagy hangsúlyt fektet a gyors taktikai sikerek elérésére. Ezek megvalósítását azonban korántsem átgondolatlanul, hanem az Abu Bakr Nádzsi által *A brutalitás kormányzása*¹⁶ című könyvben bemutatott olyan stratégiai koncepció keretén belül igyekeznek végrehajtani, amely három egymástól elkülönülő fázisra osztható. Az elgondolás második és harmadik szakaszának fontos elemét képezi a területi terjeszkedés, valamint a széles társadalmi bázis kialakítása, melyet a lakosság elnyomása, kényszerítése vagy ideológiai meggyőzése útján kívánnak megteremteni. E feltételek megvalósulása teszi lehetővé az ISIL számára az aktuális államhatalmak erőforrásfölényének ellensúlyozását, valamint a végső politikai cél, a kalifátus határainak kiterjesztéséhez szükséges nagy méretű reguláris sereg felállítását.

TÉR ÉS IDŐ

Korábban megállapítottam, hogy az ISIL a hagyományos fegyveres küzdelem keretei között folytatott összeütközésekből nem remélhette a győzelmet tevékenységének kezdeti időszakában, ezért került a csapatösszevonásokat, valamint a számukra biztos vereséggel végződő döntő ütközetek megvívását, és a gerilla-hadviselés alacsony és közepes intenzitású tevékenységi módjainak alkalmazását részesítette előnyben főleg civil célpontok vagy kis létszámú, elszigetelt, gyengén felszerelt biztonsági erők ellen. „*Közvetlen harcérinkezés esetén erejének kímélésére ellenfelei gyengébb és kiszolgáltatottabb pozícióit támadta, az ellenállás felerősödése esetén pedig azonnal visszavonult.*”¹⁷ Ebből egyértelműen kitűnik, hogy a „*ha csatát nyerhetünk, megverekszünk, ha nem, odébbállunk*”,¹⁸ azaz a területet az időért elvet – Maóhoz hasonlóan¹⁹ – az ISIL is alkalmazta és alkalmazza napjainkban is. Erre szolgál bizonyítékl Falludzsa, Tikrit, Palmüra, valamint a közelmúltban Moszul városának visszafoglalása. A szövetséges erők légi műveletei által támogatott iraki és kurd erők ellen folytatott fegyveres küzdelem kedvezőtlen alakulásakor az ISIL a végletekig tartó harc helyett mindegyik esetben a területek feladása és az erők megóvása mellett döntött.

A katonai potenciál megkímélése a szükségtelen veszteségtől hozzájárulhat egy az ISIL szempontjából kedvezőbb időben és térben végrehajtásra kerülő sikeres ellentámadás végrehajtásához. Ha nem nyílik lehetőség eredményesen kivitelezhető ellentámadások és újabb területfoglalások végrehajtására, és a kormányerők képesek sikeres támadó tevékenységüket addig folytatni, amíg az ISIL által kontrollált terület mérete jelentéktelen méretűre zsugorodik vagy teljesen megszűnik, akkor a teljes tér feladása mellett a gerilla-hadviselés legalacsonyabb intenzitású tevékenységi módjához (kizárólag terrorista módszerek alkalmá-

¹⁶ Abu Bakr Naji: The Management of Savagery. 36. <https://azelin.files.wordpress.com/2010/08/abu-bakr-naji-the-management-of-savagery-the-most-critical-stage-through-which-the-umma-will-pass.pdf> (Letöltés időpontja: 2016. 03. 24.)

¹⁷ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 30.

¹⁸ Mao Ce-tung: A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései. In: Mao Ce-tung válogatott művei. 1. kötet. Szikra, Budapest, 1952, 440.

¹⁹ Farkas Sándor: Az ISIL hadviselése Mao Ce-tung tanainak tükrében: A kifárasztó gerilla-hadviselési forma szakaszai. Honvédségi Szemle, 2017/6.; Jobbágy Zoltán: A háború antropológiája: primitív hadviselés, gerilla hadviselés és a szövetséges összhaderőnemi műveletek sikere. Hadtudomány, 2015/3–4. szám, 73. http://mhtt.eu/hadtudomany/2015/2015_elektronikus/8_JOBAGY_ZOLTAN_2.pdf (Letöltés időpontja: 2017. 10. 06.)

zásához) történő visszatérés válik a túlélés zálogává.²⁰ Ez az eshetőség az ISIL ideológiájának középpontjában álló kalifátus megszűnésének következtében – az alapvető eszme meggingása folytán – magában hordja a tagok más szervezetekhez történő átpártolásának veszélyét.²¹

A jelentős túlerővel szembeni harc esetén a túlélést biztosító területen az időért elv alkalmazását az ISIL műveletei során alkalmazott földrajzi terület természeti adottságai szinte egyáltalán nem, a műveleti terület nagysága és a kiépült települések hálózata azonban jelentős mértékben támogatják.

A FÖLDRAJZI TÉR

A Mao számára rendelkezésre álló 9 millió km²-es, hegyekkel átszabdelt és erdőkkel borított területnél Irak és Szíria együttesen 623 547 km²-es,²² többnyire lapos, kopár alföldi természeti adottságokkal rendelkező területe jelentősen kisebb. Szíria nyugati, míg Irak északkeleti részén találhatóak olyan földrajzi adottságokkal rendelkező kisebb hegyvidéki térségek, melyek átszabdeltségüknél fogva hagyományos gépesített erők manőverezéseit nem, de kis erejű csapatok rejtett mozgását támogatják. Ennek ellenére az ISIL tevékenységeinek zöme nem ezekre a területekre koncentrálódik.

Az ISIL olyan műveleti területe, ahol képes a gerillatámadások mellett magasabb intenzitású tevékenységi módok alkalmazására, kiterjedésében és arányaiban sem bír akkora léptékkal, mint ami Mao rendelkezésére állt. A felkelők tevékenységéhez szükséges földrajzi tér vizsgálatakor azonban nem kizárólag annak méretét, hanem a térségben jelen lévő rendőri és katonai (megszálló) erők erejét, létszámát és harci morálját, valamint a közigazgatási rendszer kiépítettségét is figyelembe kell venni. A földrajzi terület nagyságának és a biztonsági erők terület feletti hatékony ellenőrzésének viszonyrendszerében történő elemzés ad valós képet arról, hogy a lázadók mely térségekben lehetnek képesek műveleteik végrehajtására. Ha Irak és Szíria területén nincs megfelelő számú magas harci morállal rendelkező elkötelezett katona és rendőr, akkor a nagy szabadsági fokkal bíró lázadók jelentős mértékben képesek a lakosság befolyásolására azokon a területeken, ahol a kormányok nem tudják politikai, rendfenntartó és katonai hatalmukat érvényesíteni.

A területet az időért elv alkalmazása is ezt a kormány részéről fellépő erőforráshiányt tudja kihasználni. Hiába szorítják ki az ISIL erőit egy területről, hiába zsugorodik vagy szűnik meg teljes mértékben a kalifátus, ha a kormány nem rendelkezik akkora potenciállal, hogy az ország teljes területén képes legyen a katonai jelenlét huzamos ideig történő fenntartására és szilárd lábakon álló, korrupciómentes közigazgatási rendszer kialakítására. Emiatt az ideiglenesen visszahúzódó és kizárólag a gerilla-gondolkodásmód legalacsonyabb tevékenységi módját alkalmazó szervezet újra fejlődésnek indulhat. Ennek legjobb példája a korábban bemutatott, 2006-tól 2012-ig terjedő időszak, melynek során a jelentős koalíciós erők jelenléte miatt az ISIL háttérbe vonult, de az erők kivonását követően újjáéledt.

A fent említett viszonyrendszer alakulására számos tényező lehet hatással, amelyek közül kettőt emelek ki. Az első az Amerikai Egyesült Államok által vezetett koalíció korábbi és jelenlegi beavatkozása. Amíg a magas harci morállal és fegyelemmel rendelkező, technikai-

²⁰ Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 12.; Jobbágy Zoltán: Clausewitz és a felkelők: a háború csodálatos háromsága és a felfegyverzett nép ereje. Honvédségi Szemle, 2013/3. szám, 28–31. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/38492/honvedsegi_szemle_2013_03.pdf (Letöltés időpontja: 2017. 10. 06.)

²¹ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 123.

²² Két Lengyelország területének felel meg.

lag fejlett nyugati haderő jelen van azon a területen, ahol az ISIL képes közepes és magas intenzitású gerillatevékenységi módok végrehajtására, addig a szervezet terjeszkedésének és államszerű berendezkedésének a lehetősége kicsi. Az ISIL által a koalíciós erők utánpótlási szállítmányai, harci járóerei ellen elkövetett, amerikai és európai emberáldozatokkal járó támadásai azonban jelentős társadalmi ellenállást váltottak ki a nyugati országok lakossága körében a háborúban való részvétel folytatása ellen.

A konfliktus, amely az ISIL szándékának megfelelően elhúzó²³ jellegűvé vált, a nyugati hatalmakra rótt magas anyagi költségei miatt²⁴ tovább fokozta a társadalmi elégedetlenséget, ami arra készítette a koalícióban részt vevő államok kormányait, hogy a konfliktuszónában harcoló szárazföldi erejük nagy részét kivonják. A jelenleg az iraki és a kurd erők támogatását szolgáló, többnyire levegőből indítható, darabonként egymillió fontba kerülő²⁵ precíziós rakétákkal végrehajtott támadások költséghatékonyságát Nagy-Britanniában számos ellenzéki politikus már megkérdőjelezte. John McCain szenátor, az amerikai Szenátus Katonai Bizottságának elnöke is kérdőre vonta Ashton Carter volt védelmi minisztert az Amerikai Egyesült Államok ISIL-ellenes stratégiájának a hatékonyságával kapcsolatban.²⁶ Tehát a nyugati országok részéről tapasztalható társadalmi ellenállás, az elhúzó jellegű háború magas költségei kérdésessé teszik, hogy a nyugati hatalmak meddig és milyen szintű támogatást képesek és hajlandóak nyújtani a még csak szerveződő félben lévő, rosszul kiképzett, korrupciótól szenvedő iraki sereg számára.

A viszonyrendszer alakulását befolyásoló másik jelentős tényező az ISIL regionális és globális szintű törekvése, amelynek ellensúlyozására a nyugati országok jelentős katonai és rendfenntartó erőit kell bevetni a jövőben. E cél alapján a szervezet tevékenységi területe egy belső, egy közeli külső és egy távoli külső zónára bontható. A különböző zónák területén az ISIL a gerilla-gondolkodásmód különböző intenzitású tevékenységi módjait tudja megvalósítani. A belső zóna területén jól szervezett katonai erőkkel a hagyományos hadviselés elvein alapuló fegyveres küzdelem megvívására, a közeli külső zónában maximum gerillajellegű rajtaütésekre és terrortámadásokra, míg a távoli külső zónában kizárólag terrortámadások végrehajtására képesek. A közeli külső zóna – Jemen, Afganisztán, Szaúd-Arábia, Algéria, Banglades, Tunézia, Nigéria, Szomália, a Sínai-félsziget és Észak-Kaukázus – területén vilajetekkel vagy al-Bagdadinak hűségesküt tett tagokkal, szervezetekkel rendelkezik.²⁷ Vannak törekvései olyan övezetek kialakítására is, amelyek menedékként és a kalifátus újbóli életre hívásának alapjaként szolgálhatnak arra az esetre, ha a koalíciós erők

²³ WH facing tough questions from Senate on ISIS strategy. <http://video.foxnews.com/v/4341930603001/wh-facing-tough-questions-from-senate-on-isis-strategy/?#sp=show-clips> (Letöltés időpontja: 2016. 04. 02.)

²⁴ U.S. Department of Defense: Operation Inherent Resolve, Targeted Operations Against ISIL Terrorists. http://www.defense.gov/News/Special-Reports/0814_Inherent-Resolve (Letöltés időpontja: 2016. 04. 02.)

²⁵ Alistair Bunkall: How Much Will Airstrikes on IS Cost Taxpayer? <http://news.sky.com/story/1342768/how-much-will-airstrikes-on-is-cost-taxpayer> (Letöltés időpontja: 2016. 04. 02.)

²⁶ James Arkin: McCain, Ashton Carter Clash Over ISIS Strategy. http://www.realclearpolitics.com/articles/2015/07/07/mccain_ashton_carter_clash_over_isis_strategy__127282.html (Letöltés időpontja: 2016. 04. 02.)

²⁷ Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 12.

kiúzik az ISIL-t Mezopotámiából. Korábban²⁸ ilyen terület volt a Líbia Szurt nevű városában és annak környékén kialakított ISIL-bázis.^{29, 30}

Szíria és Irak területe – természeti adottságaiból adódóan – nem nyújt sem rejtettséget, sem fedettséget az ISIL által végrehajtott műveletek számára, ami elméletben lehetővé teszi a koalíciós erők számára a légi támadások korlátlan számú és hatékony végrehajtását.

A valóság azonban ezzel szemben egészen más. A korábban említett rendkívül költséges precíziós fegyverek miatti anyagi korlátok, valamint a felderítőtevékenység nem megfelelő szintű hatékonysága miatt a levegőből indított támadások sikere megkérdőjelezhető. Az teremti meg a kedvező feltételeket az ISIL számára bázisaik létrehozásához, hogy a koalíciós erők korlátlan uralma a légtér felett nem érvényesül hatékonyan a föld felszínén, és hogy az iraki és a szír kormány nem képes a fennhatóságát kiterjeszteni saját államuk teljes területére. A rejtettséget nyújtó természeti adottságok hiánya miatt ezeket a bázisokat többnyire lakott települések területén vagy azok közelében alakítják ki, ami tovább nehezíti a megfelelő célpontok kiválasztását és járulékos veszteség nélküli megsemmisítését. Az ilyen bázisokat a sajtó és a nyugati szakértők többnyire nem gerillabázisokként, hanem inkább biztonságos menedékhelyekként (*safe-haven*) említik.

Az Irakban és Szíriában elfoglalt területek bázisokká alakítása és a bázisok egybeolvasztása révén az ISIL lázadó csoportból egy forradalmi kormányra alakult, mely saját hadseregével védi az általa frissen elfoglalt területeket.³¹ Ebből kiindulva az ISW 2016 februárjában kiadott jelentése azt állapította meg, hogy az ISIL akkori tevékenységének legjelentősebb súlypontját³² a terület feletti kontroll, azaz a kalifátus fizikai léte, tényleges földrajzi megtestesülése jelentette.³³ Ezért – mivel a kalifátus nem létezhet földalatti mozgalomként³⁴ – a teret az időért elv a felfejlődéshez szükséges idő biztosítása mellett kizárólag a szervezet túlélésének eszközéül szolgál. A kalifátus által uralt tér teremti meg a feltételeit az ISIL vallási legitimitásának, katonai képességei kialakításának, államként való működésének, globális mérvű befolyásának és egy széles társadalmi réteg feletti kontroll kialakításának.

²⁸ ISIS loses control Lybian city of Sirte. <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/05/isis-loses-control-of-libyan-city-of-sirte> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 10.)

²⁹ Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 12.

³⁰ Why is ISIS heading to Libya? <http://edition.cnn.com/videos/world/2016/04/20/why-is-isis-heading-to-libya-sdg-orig.cnn/video/playlists/isis-power-an-terror/> (Letöltés időpontja: 2017. 10. 06.)

³¹ Ez az állítás kizárólag Irak és Szíria területére vonatkozik. Az ezeken kívül lévő vilájetekben az ISIL továbbra is lázadó csoportként működik. Kagan–Kagan–Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 21.

³² A súlypont a „center of gravity” szó magyar megfelelője. A magyar katonai terminológia is súlypontként alkalmazza, de az eredeti angol fogalom a súlyponttól kissé eltérő jelentéstartalommal bír. Az Amerikai Egyesült Államok hadserege FM 3-0 szabályzatában található „center of gravity” fogalom meghatározás magyarra lefordítva a következő: „A hatalom/erő forrása, mely morális és fizikai erőt, cselekvési szabadságot vagy cselekvési akaratot biztosít.” FM 3-0, 7-6. <https://fas.org/irp/doddir/army/fm3-0.pdf> (Letöltés időpontja: 2017. 10. 07.) A fogalmat eredetileg Clausewitz alkotta meg A háborúról című művében, melyben több mint 40 alkalommal szerepel. Meg kell azonban jegyezni, hogy Clausewitz a kifejezést tartalmi jelentésében következetlenül alkalmazta.

³³ Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 12.

³⁴ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 123.

A TÁRSADALMI TÉR

Mao Ce-tung tevékenységének elemzése során megállapítottam,³⁵ hogy a kifárasztó gerillastratégia legfőképpen a helyi lakosság megnyerésére és kontroll alatt tartására helyezi a hangsúlyt. Azok a gerilla-hadviselést folytató szervezetek, melyek a népi támogatottság megszerzése és fenntartása terén nem jártak sikerrel, a legtöbb esetben nem tudták megvalósítani céljaikat.³⁶ Az ISIL törekszik egy széles társadalmi réteg feletti kontroll kialakítására, de fontos megjegyezni, hogy széles körű társadalmi támogatottsággal nem rendelkezik.

Terjeszkedésének kezdeti időszakában az ISIL a lakosság feletti irányítás megszerzésére a kormányok által gyengébben ellenőrzött területeken törekedett, majd onnan fokozatosan közelítettek a hatalmi központok felé. A korábban bemutatott új világrend kialakítását célzó tevékenység eredményeképp létrejött hatalmi űr, a szunnitákat negatívan érintő kormányzati politika, valamint az iraki és a szír állami biztonsági erők jelenlétének hiánya mellett a különböző törzsek és felekezetek közti viszálykodások is az ISIL területszerző tevékenységét segítették, segítik. Az iszlám vallás szunnita ágának ultrakonzervatív ortodox, a vallás modernizálását elutasító, a Koránt szó szerint értelmező irányzata csak a szunnita többségű területeken tudta hatalmát érvényesíteni, de az ISIL ezeken a területeken sem élvez egyértelmű és egyöntetű támogatást.

A lakosság túlnyomó része nem meggyőződésből, hanem félelemből támogatja az ISIL-t,^{37,38} és ennek oka az alkalmazott módszerekben keresendő. A megfélemlítés módszerei közé tartoznak a lefejezések, a csonkítások, a keresztre feszítések, melyeket többnyire a velük szembeszegülő, valamint a vallási meggyőződésükhöz ragaszkodó fegyvertelen lakosokkal és a helyi vezetőkkel szemben alkalmaznak. Mivel az ideológiailag motivált követők száma alacsony, ezért megfelelő kormányzati módszerek alkalmazásával a szunniták döntő hányadát is el lehet szigetelni a szervezettől. A katonai erő jelenlétének növelése mellett a kormány és a törzsek közti politikai párbeszéd nagymértékben járulhat hozzá a lakoságnak a szervezettől történő leválasztásához, annak hiánya pedig a szélsőségesek karjaiba lökhet egyes csoportokat.

Ennek egyik legékesebb példája a 2006-os El-Anbári Ébredés.³⁹ Az al-Kaida által elfoglalt er-Ramádiban a törzsek megelégtették a bevezetett középkori törvénykezést és a terroristák egyéb túlkapásait, ezért a nép lassan a szervezet ellen fordult. Ez a polgári ellenállás idővel annyira megerősödött, hogy kivívta az Amerikai Egyesült Államok figyelmét is. Az amerikaiak sikeresen rákényszerítették a síita többségű iraki kormányt arra, hogy folytasson tárgyalásokat és működjön együtt ezekkel a szunnita törzsekkel a siker kifejlesztése érdekében. Az együttműködés eredménye az lett, hogy az al-Kaida kénytelen volt feladni er-Ramádi városát, és székhelyét átköltöztette Baakúbába, Dijála tartomány fővárosába. 2009-ben – amikor az Amerikai Egyesült Államok már kivonta Irakból csapatainak jelentős

³⁵ Farkas Sándor: Az ISIL hadviselése Mao Ce-tung tanainak tükrében: A kifárasztó gerilla-hadviselési forma. Honvédségi Szemle, 2017/2. szám, 41–43. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/62253/hsz_2017_2_beliv_038_046.pdf (Letöltés időpontja: 2017. 03. 21.)

³⁶ Donald Stoker: Six Reasons Insurgencies Lose: A Contrarian View. 6–8. <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/six-reasons-insurgencies-lose> (Letöltés időpontja: 2016. 01. 25.)

³⁷ Kagan–Kagan–Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 21.

³⁸ Nick Paton Walsh – Raja Razek – Gul Tuysuz: Inside Syrian town living under al Qaeda reign of fear. <http://edition.cnn.com/2013/11/05/world/meast/syria-al-qaeda-town-walsh/> (Letöltés időpontja: 2016. 03. 02.)

³⁹ Michael Weiss – Hassan Hassan: Az Iszlám Állam, a terror hadserege belülről. HVG Kiadó, Budapest, 2015, 89–118.

részét – el-Málíki iraki miniszterelnök azonban nem fizette tovább az Ébredés katonáinak zsoldját, és mindennemű támogatást megvont tőlük. Az iraki kormánynak ez a lépése, valamint számos egyéb rossz politikai döntés abba az irányba terelte a szunnita közvéleményt, hogy a síita kormány szándékosan von meg tőlük minden támogatást és tartja távol a szunnitákat a hatalomtól.⁴⁰ Ezek a rossz politikai döntések vezettek oda, hogy egy sikeresnek induló terrorizmusellenes fellépés odáig fajult, hogy a terroristákat korábban elutasító törzsek az ő oldalukon kötöttek ki, miáltal az al-Kaida rohamos erősödésnek indulhatott Irak területén.

A rendkívüli szigor, az elrettentő kivégzések, csonkítások, a lakosság elnyomása kétséggé teszi, hogy az ISIL hosszú távon mennyire tudja ellenőrzése alatt tartani a lakosságot, valamint mennyire képes akarátának és döntéseinek érvényt szerezni.^{41,42} Az is kétségtelen azonban, hogy a szervezet a megvesztegethetetlensége és a közbiztonság helyreállítása terén véghez vitt eredményes tevékenysége miatt a lakosság olyan tagjai körében is elismerésre tett szert, akik az ISIL alapvető ideológiájával nem értenek egyet.⁴³ Ez történt Szíria északi részén, egy a török határ közelében fekvő 200 ezer lakosú településen is.⁴⁴ Manbidzs városát 2012 novemberében hagyták el a szír kormányerők, és azt követően a helyi lakosság szervezte és végezte az önkormányzati feladatokat. Jól felfegyverzett és kiképzett biztonsági erők hiányában a várost és környékét bűnözők módjára viselkedő nacionalista vagy más szekuláris csoportok lepték el. Az ISIL 2013 áprilisában vetette meg a lábát a városban, és a biztonság helyreállítása céljából egy alacsony létszámú, de félelmetes csendőrséget hozott létre. A város lakosait rendszeresen meghívták egy, a város területén kialakított „*találkozóhelyre*”, ahol előadásokat tartottak számukra al-Bagdadi iszlamista terveiről. Ezek mellett átvették a bíróságok feladatkörét, meghallgatták a lakosok panaszait és döntéseket hoztak a kérdéses ügyekben. Központi állami irányítás hiányában magukhoz vonták az irányítást a város felett. Az ISIL megszervezte a rendfenntartást, az egészségügyi biztosítást, az ételmezést, valamint a saría alapján működő bíróságokat hozott létre.

Az igazságszolgáltatás még a saját embereire is kiterjedt. Az ISIL gyakorlatilag megszüntette a bűnözést, biztonságot teremtett a városban és környékén. Az egyik városlakó így nyilatkozott: „*Senki nem támogatja egyöntetűen a tetteiket, de senki sem utasítja teljesen el őket. Az emberek azért támogatják az Iszlám Államot, mert becsületesek, és nem folytatnak olyan piszkos üzemeket, mint a korrupt SZSZH*”⁴⁵...⁴⁶ A briganti bandák által uralt káosz időszakát követően a gyakran túlzottan szigorú büntetések ellenére is lelkesen fogadták az emberek az ISIL által kialakított rendet: „*Az emberek csak jó dolgokat kaptak az ISIS-től, jóllehet egyáltalán nem kedvelték a vallási ideológiájukat*...”⁴⁷ Ebből kifolyólag a szírek nagy létszámban csatlakoztak az ISIL-hez. A közösség két rétegét is megnyerte magának a szervezet: azokat, akik csalódtak a forradalomban és visszavágyták a rendet, és azokat, akiket az SZSZH és az iszlamista szervezetek elidegenítettek.

Összegzésképp megállapítható, hogy bár az ISIL nem rendelkezik széles támogató társadalmi bázissal, az uralma alá vont területeken alkalmazott megfélemlítő módszerek és

⁴⁰ Weiss–Hassan: i. m. 114–115.

⁴¹ Kagan–Kagan–Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 24.

⁴² Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 55.

⁴³ Uo.

⁴⁴ Weiss–Hassan: i. m. 258–267.

⁴⁵ Szabad Szíriai Hadsereg – kormányellenes fegyveres szervezet.

⁴⁶ Weiss–Hassan: i. m. 261.

⁴⁷ Weiss–Hassan: i. m. 260.

a közrend betartását szolgáló szigorú szabályok alkalmazása révén többnyire hatékonyan tudja érvényesíteni akaratát a lakosság felett. A terror eszközeinek alkalmazása által bizonyos szintű együttműködésre bírta sokakat, illetve az ideológiával egyet nem értő, de rendet és biztonságot vágyó nagyszámú passzív társadalmi réteg elegendő segítséget nyújt az ISIL-nek. A kalifátust létrehozó szervezet számára nem szükséges a széles körű aktív népi támogatottság ahhoz, hogy a harcok szüneteiben a lakosság között elvegyülve újjá tudjon szerveződni, mivel harcát már forradalmi kormányként, reguláris hadseregével nyíltan vívja. Az államszervezete működtetéséhez, a hadsereg fenntartásához azonban az ISIL-nek is szüksége van egy aktív támogató társadalmi csoportra. Ennek a rétegnek a szélesítése érdekében végzett propagandamunka, a korábbi szervezetek által alkalmazott toborzótevékenységnél lényegesen összetettebb, modernebb képet mutat.

A TÁRSADALMI TÁMOGATÁS MEGSZERZÉSÉÉRT FOLYTATOTT PROPAGANDA

Az ISIL a korábban szintén gerilla-hadviselést alkalmazó szervezetekhez hasonlóan⁴⁸ rendkívül nagy hangsúlyt fektet arra, hogy bemutassa ideológiáját, céljait, tevékenységét és a csoport tagjai által végrehajtott terrorcselekményeket. A lényegi különbség az ISIL előtti szervezetekhez képest azonban abban mutatkozik, hogy az ISIL nem hagyja, hogy a nyugati média formálja a szervezetről kialakított képet. A propagandájuk terjesztésének elvét a „*Ne rólunk, hanem tőlünk hallj!*”⁴⁹ jelmondat tükrözi. Agitációs tevékenységük célja egyrészt az ISIL-lel szimpatizálók és az őket aktívan támogató réteg növelése, másrészt pedig lélektani műveletek⁵⁰ folytatása a megszállt területek lakossága, a velük szemben álló katonai és biztonsági erők, a műveleti területükön regnáló politikai hatalom, valamint a nyugati országok társadalma és politikai vezetői attitűdjének, magatartásának, viselkedésének a megváltoztatása céljából.

Egy másik sarkalatos különbség a múltbeli népszerűsítési és befolyásolási tevékenységekhez képest, hogy az információtechnológia rohamos fejlődése, valamint az internet elterjedése elképesztő mértékben gyorsította fel az információ terjedését és teszi lehetővé, hogy a világ egyik felén bekövetkező eseményről szinte azonnal értesüljenek a világ másik szegletében. A hálózatépítő közösségi médiaszolgáltatások⁵¹ – mint például a Facebook, a Twitter, a YouTube, az Instagram, a Zello,⁵² valamint az ezeken a felületeken használatos „*hashtag-rendszer*”⁵³ – pillanatok alatt rengeteg felhasználóhoz juttatja el a kívánt tartalmat. A gyorsaság mellett további előnye a korábban alkalmazott szórólappokkal, plakátokkal,

⁴⁸ Farkas: i. m. 43–44.

⁴⁹ Weiss–Hassan: i. m. 202.

⁵⁰ PSYOP – psychological operations –, azaz lélektani műveletek a NATO-definíció alapján a következők: „a kommunikáció és egyéb eszközök módszereit alkalmazó olyan tervezett lélektani műveleti tevékenység, amely a jóváhagyott célcsoport attitűdjének, magatartásának és viselkedésének megváltoztatására irányul, ezáltal befolyásolja a politikai és katonai célok elérését”. Mező Ferenc: Az emberi szükségletekre irányuló lélektani műveletek (PSYOPS). 2. http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2007/1/2007_1_15.pdf (Letöltés időpontja: 2016. 04. 05.)

⁵¹ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 158.

⁵² Az ISIL által legszívesebben használt, számítógépekhez és okostelefonokhoz kifejlesztett, hangfájlokat megosztó, titkosított közösségi médiaalkalmazás. Weiss–Hassan: i. m. 205.

⁵³ Lényege, hogy a # jellel ellátott kifejezés könnyen kereshetővé válik az interneten, és a megosztani kívánt tartalom rengeteg felhasználóhoz juthat el. Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 159.

jelvényekkel és DVD-n terjesztett kisfilmekkel szemben, hogy míg a felsorolt eszközök kizárólag egyirányú kommunikáció megvalósítására alkalmasak, addig az informatikai eszközökre támaszkodó „*hálózati toborzás*”⁵⁴ már lehetővé teszi a kérdezz-felelek stílusú, kétoldalú kommunikációt a szervezet és a célközönség között.

Annak érdekében, hogy egy ilyen kiterjedt, az interneten folyó propagandatevékenység sikerre vezessen, szükség van az elektronikai hadviselésben jártas szakértőkre, akik fel tudják venni a versenyt a Google, a Facebook és a többi közösségi médiaszolgáltatónál dolgozó informatikai szakemberekkel. Ezeknél a több milliárd dolláros cégeknél dolgozó információtechnológiai specialisták megállás nélkül munkálkodnak azon, hogy az ISIL-től származó videókat, propagandaüzeneteket és a tagok profiljait eltávolítsák a rendszerük-ből. Az internet adta lehetőségek maximális kihasználása érdekében az ISIL felállított egy hackerekből és médiaszakemberekből álló „*elektronikus hadsereget*”,⁵⁵ mely az alkalmazott ellentévékenységek dacára rendkívül hatékonyá teszi a megosztani kívánt információ eljuttatását a világ bármely pontján élő társadalom széles rétegeihez.

Az ISIL a digitális média terén is forradalmi változásokat vezetett be. Saját médiaügynökségeket hozott létre, mint például az al-Hayat Media Center, az al-Furqan és az al-Itisam.⁵⁶ Az általuk készített termékek színvonala a nyugati médiabirodalmak által kiadott filmekével vetekszik. Az egyik legkiemelkedőbb és legnagyobb hatást elért kisfilmjükét a „*Kardok csengése*” címmel adták ki két héttel azelőtt, hogy elfoglalták Moszult. Egyes szakértők állítása szerint a filmben látható kegyetlen jelenetek nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az iraki kormányerők harc nélkül adták fel a várost.⁵⁷ Számos kisfilm központi témája a brutalitás, aminek célja a helyi lakosság folyamatos rettegésben tartása, önkéntesek toborzása, valamint az, hogy a nyugati társadalmak attitűdjének megváltoztatásával elérjék az ISIL elleni műveletekben részt vevő kormányok politikai és katonai céljainak megváltoztatását.

A koalíció katonái elleni támadások, valamint az Európában és az Amerikai Egyesült Államok területén végrehajtott terrormerényletek propagálása is kiemelkedő jelentőséggel bír. A nyugati sajtó által is – az ISIL kezére játszva – gyakran részletekbe menően bemutatott események a megtámadott nemzet, vallás, kultúra részéről túlereagálást vált ki, ami szélsőséges esetben az iszlám közösségek elleni fellépésben nyilvánul meg.⁵⁸ Egy társadalomnak az iszlám kisebbséggel szembeni negatív, kirekesztő hozzáállása tovább fokozhatja a radikalizálódó iszlamisták számát, ami újabb támadásokhoz vezethet. A folyamat önmagát gerjesztve egy ördögi körré alakul, melyből egyetlen fél, a terrorista tevékenységi módot alkalmazó szervezet húz hasznot.

Az ISIL propaganda-eszköztárában továbbra is szerepelnek a hagyományosabb agitációs és toborzó módszerek. Ilyen például a személyes meggyőzés, melynek a határfoka lényegesen jobb, mint a közösségi médián keresztül folytatott verbuválásnak.⁵⁹ Az ISIL az írott sajtót sem hanyagolja, hogy újabb tagokat, támogatókat szerezzen. A Dábik^{60, 61} elnevezésű, online és nyomtatott formában is több nyelven megjelenő magazin – melyet Dábik városának 2016.

⁵⁴ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 168.

⁵⁵ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 166.

⁵⁶ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 177.

⁵⁷ Weiss–Hassan: i. m. 202–203.

⁵⁸ Kagan–Kagan–Cafarella–Gambhir–Zimmerman: i. m. 28.

⁵⁹ A közösségi média keretei között zajló toborzás határfoka gyengébb ugyan, de a megszólított emberek száma lényegesen több, mely a nagy számok törvénye alapján sikeressé teszi az interneten történő verbuválást is.

⁶⁰ Besenyő–Prantner–Speidl–Vogel: i. m. 170–176.

⁶¹ Weiss–Hassan: i. m. 207–209.

szeptemberi visszafoglalása után átneveztek Rumiyahnak⁶² – rendkívül színvonalasan tálalja az ISIL ideológiáját, tevékenységét. Lelkesítő és toborzó cikkek mellett a Nyugatot negatív színben feltüntető írások is helyet kapnak az újságban.

A korábbi időszakok során küzdelmüket a gerilla katonai gondolkodásmód elvei alapján megvívó szervezetek számára még nem álltak rendelkezésre azok a modern technikai vívmányok, melyekkel napjainkban az ISIL nagyon rövid idő alatt nagyon sok embert képes elérni és befolyásolni. A társadalom széles rétegeinek megszólítása, valamint az egész világra kiterjedő toborzás és lélektani hadviselés nem elegendő a végső győzelem kivívásához. Az ISIL programjában meghirdetett, Európa, Afrika és a Közel-Kelet jelentős részét magában foglaló kalifátus és egy új iszlamista világrend kialakítása kizárólag fegyveres küzdelem révén valósulhat meg.

ÖSSZEGRÉS

Bár az ISIL törekszik a gyors sikerek megvalósítására, és hogy az életcél nélkül tengődő fiatal rétegeket magához edesgesse, de stratégiai céljainak megvalósítása érdekében egy nála erősebb ellenféllel szemben – Maóhoz hasonlóan – a gerilla katonai gondolkodásmód elemeire alapozva egy elhúzódó jellegű konfliktuson keresztül, a szemben álló fél kifárasztásával igyekszik céljait megvalósítani. Ennek megfelelően a Mao által megfogalmazott – „*ha csatát nyerhetünk, megverekszünk, ha nem, odébbállunk*”⁶³ – elv szem előtt tartása mellett törekszik a szervezet túlélését biztosítani, akár uralmának jelentős területek feletti elvesztése árán is. Az ISIL lényegesen kisebb összefüggő műveleti területen kezdte meg egy állam jellegű szervezet kialakítását, mint ami Mao rendelkezésére állt. Természetesen önmagában nem annak a területnek a mérete a mérvadó, ahol a felkelők vagy a gerilla-hadviselést folytató szervezet a tevékenységét végrehajtja, hanem az adott területen kiépült közigazgatási rendszer fejlettsége, valamint az ott lévő biztonsági erők és a földrajzi tér nagyságának a viszonyrendszere a meghatározó.

A földrajzi tér megtartása hosszú távon elképzelhetetlen a társadalom jelentős rétegeinek megnyerése nélkül. Az ISIL ilyen irányú stratégiája jelentős különbséget mutat a 2006 előtti és a 2011 utáni időszakban. Míg kezdetben kizárólag a kényszerítő erő és a terror alkalmazásán keresztül igyekeztek a lakosságot engedelmességre bírni, addig a szövetséges erők 2011. évi kivonulását követően az erőszak alkalmazása mellett egy jól szervezett árnyékkormány kialakítása a szervezet látványos és gyors fejlődéséhez, majd 2014. június 29-én az Iszlám Állam kikiáltásához vezetett. A dzsihádisták ideológia terjesztése, a lakosság megnyerése és befolyásolása, valamint a toborzás mind az ISIL által ellenőrzött területeken, mind pedig világszerte a modern kor fejlett információtechnológiai eszközein és alkalmazásain keresztül történt és történik, ami jelentős változás a Mao által elérhető propagandaeszközökhöz képest.

A terület feletti kontroll kialakítását és a lakosság megnyerését az ISIL egy jól szervezett, Mao által korábban kialakított háromfázisú stratégia elvét követő elgondolás mentén hajtotta és hajtja végre.

⁶² Abu al-Khair Waleed: After Dabiq defeat, ISIL launches 'Rumiyah'. http://central.asia-news.com/en_GB/articles/cnmi_ca/features/2017/01/25/feature-02 (Letöltés időpontja: 2017. 05. 10.)

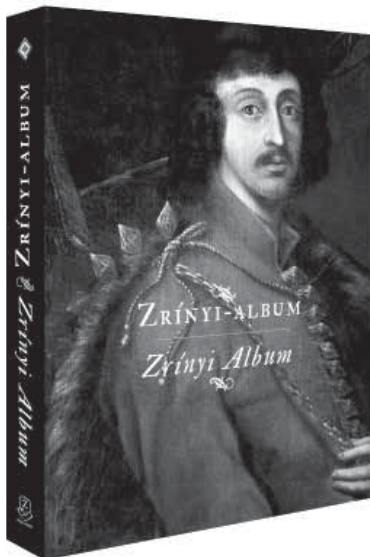
⁶³ Mao: i. m. 440.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Arkin, James: *McCain, Ashton Carter Clash Over ISIS Strategy*. http://www.realclearpolitics.com/articles/2015/07/07/mccain_ashton_carter_clash_over_isis_strategy__127282.html
- Besenyő János – Prantner Zoltán – Speidl Bianka – Vogel Dávid: *Az Iszlám Állam. Terrorizmus 2.0*. Kossuth Kiadó, Budapest, 2016.
- Bunkall, Alistair: *How Much Will Airstrikes on IS Cost Taxpayer?* <http://news.sky.com/story/1342768/how-much-will-airstrikes-on-is-cost-taxpayer>
- Cafarella, Jennifer – Gambhir, Harleen – Zimmerman, Katherine: *Jabhat al Nusra and ISIS: Sources of Strength*. <http://understandingwar.org/backgrounder/us-grand-strategy-destroying-isis-and-al-qaeda>
- Farkas Sándor: *Az ISIL hadviselése Mao Ce-tung tanainak tükrében: A kifárasztó gerilla-hadviselési forma*. Honvédségi Szemle, 2017/2. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/62253/hsz_2017_2__beliv_038_046.pdf
- Farkas Sándor: *Az ISIL hadviselése Mao Ce-tung tanainak tükrében: A kifárasztó gerilla hadviselési forma szakaszai*. Honvédségi Szemle, 2017/6.
- FM 3-0 Operations. Headquarters Department of the Army, 2008. <https://fas.org/irp/doddir/army/fm3-0.pdf>
- ISIS loses control Lybian city of Sirte. <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/05/isis-loses-control-of-libyan-city-of-sirte>
- Jobbágy Zoltán: *A háború antropológiája: primitív hadviselés, gerilla hadviselés és a szövetséges összhaderőnemi műveletek sikere*. Hadtudomány, 2015/3–4. szám. http://mhtt.eu/hadtudomany/2015/2015_elektronikus/8_JOBAGY_ZOLTAN_2.pdf
- Jobbágy Zoltán: *Clausewitz és a felkelők: a háború csodálatos háromsága és a felfegyverzett nép ereje*. Honvédségi Szemle, 2013/3. szám. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/38492/honvedsegi_szemle_2013_03.pdf
- Jones, Bryony – Ward, Clarissa – Abdelaziz, Salma: *Al-Nusra rebranding: New name, same aim? What you need to know*. <http://edition.cnn.com/2016/08/01/middleeast/al-nusra-rebranding-what-you-need-to-know/>
- Kagan, Frederick W. – Kagan, Kimberly – Cafarella, Jennifer – Gambhir, Harleen – Zimmerman, Katherine: *Al Qaeda and ISIS: Existential Threats to the U.S. and Europe*. <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/PLANEX%20Report%201%20-%20FINALFINALFINAL.pdf>
- Lewis, Jessica D.: *Al-Qaeda in Iraq Resurgent. The Breaking the Walls Campaign*. http://www.understandingwar.org/sites/default/files/AQI-Resurgent-10Sept_0.pdf
- Mao Ce-tung: *A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései*. In: Mao Ce-tung válogatott művei. 1. kötet. Szikra, Budapest, 1952.
- Mező Ferenc: *Az emberi szükségletekre irányuló lélektani műveletek (PSYOPS)*. http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/2007/1/2007_1_15.pdf
- Naji, Abu Bakr: *The Management of Savagery*. <https://azelin.files.wordpress.com/2010/08/abu-bakr-naji-the-management-of-savagery-the-most-critical-stage-through-which-the-umma-will-pass.pdf>
- Porkoláb Imre: *A terrorizmus mint az aszimmetrikus hadviselés formája*. Új Honvédségi Szemle, 2006/6. szám.
- Porkoláb Imre: *Szervezetfejlesztés komplex műveleti környezetben: Gondolatok Stanley McChrystal tábornok és szerzőtársai könyve kapcsán*. Honvédségi Szemle, 2017/2. szám. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/62253/hsz_2017_2.pdf

- Porkoláb Imre – Wagner Péter: *Petraeus két háborúja*. Honvédségi Szemle, 2014/1. szám. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/42201/2014_hsz_1_beliv_oldalankent.pdf
- Stoker, Donald: *Six Reasons Insurgencies Lose: A Contrarian View*. <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/six-reasons-insurgencies-lose>
- U.S. Department of Defense: Operation Inherent Resolve, Targeted Operations Against ISIL Terrorists. http://www.defense.gov/News/Special-Reports/0814_Inherent-Resolve
- Waleed, Abu al-Khair: *After Dabiq defeat, ISIL launches 'Rumiyah'*. http://central.asia-news.com/en_GB/articles/cnmi_ca/features/2017/01/25/feature-02
- Walsh, Nick Paton – Razek, Raja – Tuysuz, Gul: *Inside Syrian town living under al Qaeda reign of fear*. <http://edition.cnn.com/2013/11/05/world/meast/syria-al-qaeda-town-walsh/>
- Weiss, Michael – Hassan, Hassan: *Az Iszlám Állam, a terror hadserege belülről*. HVG Kiadó, Budapest, 2015.
- WH facing tough questions from Senate ISIS strategy. <http://video.foxnews.com/v/4341930603001/wh-facing-tough-questions-from-senate-on-isis-strategy/?#sp=show-clips>
- Why is ISIS heading to Libya? <http://edition.cnn.com/videos/world/2016/04/20/why-is-isis-heading-to-libya-sdg-orig.cnn/video/playlists/isis-power-an-terror/>
- <http://www.freehungary.hu/index.php/56-hirek/4195-isis-issues-chilling-warnings-today-it-is-brussels-and-its-airport-and-tomorrow-it-might-be-portugal-and-hungary>

Zrínyi-album (magyar és angol nyelvű kötet)

**További információk,
rendelés:
shop.hmzrinyi.hu/**

A költő, hadvezér és államférfi Zrínyi Miklós (1620–1664) munkásságát az elmúlt évtizedek kutatásai új nézőpontokból világították meg és új összefüggésekbe helyezték.

A forrásokból kibontakozott Zrínyi egyetemes híre, európai jelentősége, amit jelzett, hogy 1664 tavaszán (még életében) angol nyelvű életrajz jelent meg róla Londonban, amelynek bevezetője szerint egyenesen „Zrínyi az, akire a Gondviselés Európa sorsát bízta”.

A kötet történész, irodalom- és hadtörténész szerzői magyar és angol nyelven, kép és szöveg együttesével, albumszerűen idézik fel Zrínyi tetteit, írói és politikai törekvéseit, történelmi jelentőségét, bemutatva portréjának változó vonásait, egyúttal bőséges szakirodalmi tájékoztatást nyújtva a hazai és a külföldi érdeklődők számára.

Hadtörténelmi Intézet és Múzeum–Zrínyi Kiadó,
2016